

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Гуманітарний інститут

Філософія
МОВИ

Хрестоматія

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Гуманітарний інститут

ФІЛОСОФІЯ МОВИ

Хрестоматія

Київ - 2011

УДК 17:811.161.2(081)
ББК 87.22+81.411.4-922-3
Ф56

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(Протокол № 9 від 26.06.2010 року)

Укладач:

Бондар Т. І. — доцент кафедри філософії Гуманітарного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філософських наук.

Рецензенти:

Касьян В. І. — професор Державної академії керівних кадрів культури і
мистецтв, доктор філософських наук;

Караман С. О. — завідувач кафедри української мови та методики
навчання Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса
Грінченка, професор, доктор педагогічних наук.

Ф56 Філософія мови : хрестоматія / авт.-уклад. Т. І. Бондар. — К. : Київ. ун-т ім.

Проблема філософського осмислення мови як соціально-культурного
феномена набуває особливої актуальності в сучасному інформаційному
суспільстві. Пропонована хрестоматія включає фрагменти творів відомих
філософів, вчених у галузі лінгвістики і психології.

Для студентів вищих навчальних закладів філологічних спеціальностей,
майбутніх перекладачів, літературознавців та всіх, хто цікавиться проблемами
мови та мислення.

УДК 17:811.161.2(081)
ББК 87.22+81.411.4-922-3

© Т. І. Бондар, 2011
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2011

ПЕРЕДМОВА

У сучасному інформаційному суспільстві дослідження проблем мови як соціально-культурного феномена набуває особливої актуальності. Ця проблема потребує філософського осмислення, особливо необхідного студентам філологічних спеціальностей, майбутнім перекладачам та літературознавцям. Гому, на думку укладача, важливим і необхідним розділом програми курсу філософії має бути «Філософія мови». Філософією ж не можна оволодіти лише шляхом засвоєння готових результатів процесу її розвитку, адже філософія не догма, і вивчати її потрібно в становленні, в русі, в дії і зіткненні різних філософських поглядів і течій.

«...Культура мислення передбачає вивчення всієї духовної культури людства. Але не просте її вивчення, а критичну переробку всього цього спадку предків, оволодіння ним, трансформацію цього суспільного надбання в мое, особисте надбання, в діяльну енергію моого інтелекту, його невидиму зброю» (Волков Г. У колыбели науки / Г. Волков. — М. : Ізд-во ЦК ВЛКСМ «Молодая гвардия», 1971). Тому ознайомлення з творами філософів, з передожерелами є необхідною умовою формування і розвитку здатності до аналізу, узагальнень, до критичного осмислення тих чи інших проблем.

Пропонована хрестоматія включає фрагменти творів відомих філософів, вчених в галузі лінгвістики і психології. Ці твори розміщені в хронологічному порядку. Таке розташування праць зумовлене насамперед тією обставиною, що автори пізніших творів у своєму аналізі та висновках звертаються до творів, написаних раніше, присвячених осмисленню проблем мови. Укладач намагався також оптимальним чином представити основні, на його думку, проблеми і підходи, пов'язані з дослідженням мови як соціокультурного феномену. Так, наприклад, лінгвофілософські ідеї Стародавньої Греції представлені в діалозі Платона «Кратіл». Антропоцентричний підхід до аналізу мови знайшов свій вияв у праці В. Гумбольдта. Основи філософії логічного аналізу мови представлені у роботі Л. Вітгенштейна «Логіко-філософський трактат». Герменевтичний підхід до мови — у творі Г. Гадамера. У лінгвофілософській концепції О. О. Потебні розглядається комунікативно-пізнавальна та символічна функція мови. Проблеми мови і національної принадливості, роль мови як провідного чинника у формуванні та розвитку націй аналізуються у працях Й. Г. Гердера та О. О. Потебні.